

Společenstvo Prstenu

Pán prstenů

John Ronald Reuel Tolkien

I. část

Děj díla Kniha začíná oslavou narozenin Bilba Pytlíka, hlavního hrdiny knihy *Hobit*, a jeho synovce (bratrance) Froda, kterého adoptoval, když se jeho rodiče utopili, a který má shodou okolností narozeniny ve stejný den. Bilbo chce odejít z Kraje a zažít ještě pár dobrodružství a pro odchod z oslavy si vybere mimořádný způsob, zmizí pomocí kouzelného prstenu, který na své minulé cestě získal. Ve své noře setká s Gandalfem, čarodějem a starým přítelem, jenž se také přijel podívat na Bilbovy narozeniny. Gandalf má podezření na to, že prsten Bilbovi ubližuje a tak jej nutí ho přenechat Frodovi. Po krátké slovní roztržce Gandalf Bilba přesvědčí a Bilbo odchází. O chvíli později přijde i Frodo a Gandalf mu prsten předá s tím, že jej radši nemá používat a že si musí něco prověřit. Gandalf poté zjistí, že onen kouzelný prsten Bilbův je vlastně Jeden vládnoucí prsten Temného pána Saurona a že ten už o něm ví díky Glumovi, tvorovi, kterému Bilbo prsten sebral a kterého při jeho bloudění zajali Sauronovi služebníci, a poslal své nejstrašnější posluhovače, Nazgûly, Jeden prsten najít. Gandalf řekne Frodovi, že se musí připravit a pokud v brzké době nepřijde, tak se v den svých narozenin vypravit do Hůrky, kde se opět setkají. Poté odjede za Sarumanem, hlavou řádu čarodějů, aby se poradil, ale tam se dozví, že Saruman začal také toužit po prstenu, a je jím zajat ve věži Orthanku. Frodo mezitím vyčkává a když Gandalf po dlouhé době nepřichází, prodá svojí zděděnou noru Dno Pytle a s pomocí svých druhů předstírá, že se stěhuje do Rádovska.

Večer, když už skupinka odchází, přijíždí do Hobitína černý jezdec a vyptává se na Pytlíka, ale je mu řečeno, že už se odstěhoval. Frodo s ostatními pak putuje lesem, setká se s lesními elfy, několikrát těsně unikne černým jezdcům, ve Starém Hvozďe si odpočine u Toma Bombadila, který je vysvobodí ze spárů Dědka Vrbáka a poté je ještě jednou zachrání na Mohylových vrších. Po těchto událostech dorazí skupinka konečně do Hůrky, kde je však čeká další šok v podobě sdělení hostinského, že Gandalf už se víc jak půl roku neukázal. Potkají zde však hraničáře, kterému lidé říkají Chodec, díky němuž v noci opět uniknou černým jezdcům a který je pak vede dále. Přicházejí tak na Větrov, kde jsou černými jezdci napadeni a Frodo je zasažen čepelí jejich kapitána. Čeká je ještě 14 dní do Roklinky, kam mají nyní namířeno a Frodo vypadá zle. Naštěstí potkají elfa Glorfindela, jenž je měl za úkol hledat a ten posílá svého koně s Frodem úprkem do Roklinky. Těsně před Roklinkou u Bruinenského brodu je pak znovu dohnán černými jezdci, ale Elrond spolu s Gandalfem, který mezitím uprchl z Orthanku na křídlech orla Gwaihira, vyvolají obrovskou vlnu, která připomíná jedoucí koně a černí jezdci jsou jí smeteni. Frodo se tak po strastiplné cestě dostane do Roklinky, kde se setká s Gandalfem a kde se koná Elrondova rada, na kterou se sjeli zástupci všech svobodných národů Středozemě a kde musí být rozhodnut osud prstenu, který zde nemůže zůstat. Je rozhodnuto, že prsten musí být odněst tam, kde byl vykován a kde jedině může být zničen, do Puklin Osudu v zemi Mordor. Nastává otázka, kdo prsten ponese a jelikož se ostatní začnou hádat, vezme na sebe toto břemeno Frodo. Je mu vyvoleno osm společníků, kteří dohromady s ním tvoří Společenstvo prstenu. Za lidi Chodec – Aragorn a Boromir, syn správce Gondoru, za elfy Legolas, syn krále Thranduila z Lesní říše, za trpaslíky Gimli, syn Glóina a nakonec jeho největší přítel, Gandalf a tři hobiti, Samvěd, Smíšek a Pipin. Tato skupina se pak vydává na jih, je napadena vlky a po neúspěšném pokusu o průchod průsmykem Caradhasu se vydává do Morie, dávného sídla

trpaslíků, kde však nyní podle pověstí sídlí strašná příšera. Před jejími branami jsou napadeni hlídačem ve vodě a o pár dní později skřety. Utíkají pryč, ale když už jsou téměř u druhé brány, objeví se ona příšera, Balrog, démon pradávného světa. Gandalf se s ním utká na můstku a svrhne ho dolů. Naneštěstí však Balrog Gandalfa stáhne s sebou a tak je otřesená skupina nucena pokračovat dále bez Gandalfova vedení, kterého se ujímá Aragorn. Tak dorazí do skryté elfí říše Lothlórienu, kde jsou po počátečních problémech přivítáni a kde si chvíli odpočinou. Pak se vydávají po řece Anduině směrem k Raurorským vodopádům a Aragorn stále neví, co bude dál. Projedou branou králů Argonathem, po přistání na palouku Parth Galenu se však situace vyvinula sama. Boromira prsten ovládl a ten ho chtěl Frodovi vzít. Kvůli této události se Frodo rozhodne hned odejít a vydat se na pouť do Mordoru sám. Mezitím Sam najde Froda a na poslední chvíli se mu podaří se za ním dostat a přeplouvají tak spolu na druhý břeh Anduiny.

Téma a motiv hrdinství, boj dobra a zla, magično/nadpřirozeno, smyšlený svět

Časoprostor fiktivní země Středozemě (Kraj, Roklinka, Morie, Lórien, Fangorn...), 3001 – 3019 Třetího věku

Kompoziční výstavba chronologická, lineární; 4 části – předmluva, prolog, kniha první a kniha druhá

Literární druh a žánr epika, próza; fantasy román

II. část

Vypravěč er forma

Postavy

Frodo Pytlík hlavní hrdina příběhu, hobit, nositel prstenu, odvážný, laskavý, duševně silný (dlouho odolává moci prstenu, avšak ten mu postupně zatemňuje mysl – zvýšená agresivita a nenávisť)

Samvěd Křepelka hobit, věrný, pokorný, statečný (když není zbití), Frodův nejlepší přítel

Peregrin Bral (Pipin) hobit, odvážný, trochu hloupý, Frodův přítel

Smělmír Brandorád (Smíšek) hobit, odvážný, Frodův přítel, s pipinem odlehčují vážnost situací příběhu

Gandalf Šedý (Mithrandir) čaroděj, moudrý, laskavý, vůdce společenstva, člen rasy Maiar, nemá záporné vlastnosti, slouží jako symbol naděje

Legolas z lesní říše vysoký a vznešený elf, potomek starého elfského krále, výborný lučištník a stopař, Aragornův přítel

Gimli syn Gloinův trpaslík, silný, odolný a statečný, tvrdohlavý, výborný v boji se sekýrou

Aragorn syn Arathornův statečný a moudrý hraničář, má mnoho pseudonymů – Choddec, Dúnadan, Isildurův dědic – je právoplatným dědicem Gondorského království, po Gandalfově pádu vede společenstvo, skvělý v boji s mečem

Boromir z Gondoru silný, bojovný, statečný, hrdý generál Gondorských vojsk, nejstarší syn Denetora – správce Gondoru, nechá se zlákat mocí prstenu a snaží se ho Frodovi vzít, nakonec obětuje svůj život při záchraně Pipina a Smíška

Arwen dcera Elronda, elfka, krásná a laskavá, miluje Aragorna

Galadriel elfka, paní Lórienu, jedna z nejstarších a nejvznešenějších obyvatel Středozemě, nositelka jednoho ze 3 elfských prstenů moci

Saruman Bílý nejvyšší čaroděj, spojenec Saurona a Mordoru, snaží se získat prsten, později označovaný a Sarumana Barevného

Elrond z Roklinky půlelf, velmi starý a moudrý, vládce Roklinky, vlastní jeden z elfských prstenů moci

Glum (Smeagol)

Sauron hlavní záporná postava, symbol všeho zla, ten, co stvořil prsteny moci, snaží se získat vládu nad Středozemí

Nazgúlové přezdívaní také jako „Devítka“, původně lidé; dostali od Saurona prsteny moci a jeden po druhém se obrátili ke zlu, stali se přízraky a teď slouží Sauronovi; Vůdce Nazgúlů je známý jako černokněžný král Angmaru

Tom Bombadil nejstarší „tvor“ ve Středozemi, jeho moc není zcela známa

Balrog démon děsu, zosobnění smrti, z rasy Maiar – velmi staré stvoření, původně sloužící Morghotovi

Bilbo Pytlík hobit, Frodův strýc, vlastnil prsten před Frodem

Vyprávěcí způsob spisovný, vymyšlené výrazy (virci, skřeti...), archaizmy, knižní výrazy, jazyky (elfština), vlastní geografie i historie, písně

Typy promluv přímá i nepřímá řeč, dialogy

III. část

Jazykové prostředky a jejich funkce spisovný jazyk, archaizmy, neologismy

Tropy a figury a jejich funkce personifikace (kopce počaly tísnit; sen se zmocnil), oxymóron (hledat cestičky v bezcestí), metafora (vítr začal vylévat vodu dalekých moří; svahy se vršily), metonymie (temné hlavy kopců), básnické přívlastky – epiteton (mrazivý chlad; daleká moře)

Kontext autorovy tvorby 1. polovina 20. století, doba krátce před druhou světovou válkou, základ moderní hrdinské fantasy

John Ronald Reuel Tolkien

- 3. ledna 1892 – 2. září 1973
- britský spisovatel, filolog a univerzitní profesor
- považován za otce moderní hrdinské fantasy
- vytváří umělé země, kultury, jazyky, písma
- další díla: Pán prstenů, Silmarilion, Příběhy Toma Bombadila

Literární/obecně kulturní zasazení

George Orwell Farma zvířat

C. S. Lewis Letopisy Narnie

J. M. Barrie Petr Pan